Huy Quang Vũ Đức Vinh - Một Người Bạn Thủy Chung

GS Nguyễn Xuân Vinh

Ngày 9/9/2006, vào buổi chiều, tôi đứng trên bục thuyết trình ở hội trường ViVo, thành phố San Jose để giới thiệu cuốn sách "Về Nguồn - Sinh Lộ Cho Quê Hương" của Luật sư Lâm Lễ Trinh, cựu bộ trưởng Bộ Nội Vụ thời Đệ Nhất Cộng Hoà. Tuy là ngày mồng 9 tháng 9, có những con số đặc biệt, nhưng ngày Song Cửu này cũng không phải là một ngày quan trọng như những ngày lễ Song Thất, mồng 7 tháng 7, hay Song Thập mồng 10 tháng 10, là những ngày quốc lễ cho vài quốc gia khác. Nhưng cũng có thể nói là hôm đó là một ngày khác lạ cho Trung Tâm ViVo, một trung tâm trợ giúp và hướng nghiêïp cho người Việt tỵ nạn ở vùng Vịnh San Francisco, vì nơi đây có một hoạt động văn hoá là buổi Ra Mắt Sách mà thành phần tham dự khá đặc biệt, có thể nói là chưa từng thấy trong nhiều năm quạ Trong những quan khách ngồi ở hàng ghế đầu tôi thấy có Đại tướng Nguyễn Khánh, từng có thời làm Quốc Trưởng miền Nam Việt Nam, cách ông vài ghế là nguyên Chủ tịch Hạ Viện và cũng là cựu Thủ Tướng Nguyễn Bá Cẩn, và cùng hàng ghế đầu còn có Thiếu Tướng Nguyễn Khắc Bình, cựu Tổng Giám Đốc Cảnh Sát Quốc Gia và trong phần giới thiệu lúc mở đầu người tham dự còn biết có nhiều vị là cựu Dân biểu, Thượng nghị sĩ và Thẩm phán của Tối Cao Pháp Viện, nói chung trong hội trường có nhiều vị lãnh đạo một thời của Việt Nam Cộng Hoà.

Nhìn trong hàng quan khách, tôi linh cảm thấy có gì thiếu vắng, và tự dưng tôi nghĩ đến anh, Huy Quang - Vũ Đức Vinh, một người đã để lại nhiều dấu ấn trên một nước Việt Nam có một thời được thế giới chú ý đến, và nếu hôm nay anh có mặt trong thành phần quan khách tham dự buổi sinh hoạt cộng đồng, cũng sẽ được giới thiệu là có thời kỳ làm Tổng Giám Đốc Nha Vô Tuyến Truyền Thanh, nghĩa là người điều hành cả guồng máy phát thanh quốc gia, ảnh hưởng truyền thông của chính phủ đối với người dân trong nước và dư luận quốc tế không phải là nhỏ. Viết về Huy Quang, sau khi anh qua đời ngày mồng 9 tháng Chạp năm 2005 tại Seattle, Hoa Kỳ, nhà văn Văn Quang đã nhắc đến anh như là một "Người thầm lặng có công đầu với quốc gia". Thật vậy, vào những thập niên sáu mươi, để tạo uy tín cho một chính phủ quân nhân, vì tình thế chính trị mà được thành lập để gánh vác việc nước, và nhất là để gây lại niềm tin cho người dân, anh đã đề xướng ra hình ảnh một "Chính Phủ của Dân Nghèo". Và ở Hội Nghị Thượng Đỉnh Honolulu khi mà báo chí Hoa Kỳ loan tin rằng Tổng Thống Lyndon B Johnson đã rất khen ngợi những ý kiến của những nhà lãnh đạo Việt Nam, thì anh chính là người đứng trong hậu trường để dàn dựng chương trình, viết những bài diễn văn cho những nhà chính trị đang nắm giữ vận mệnh quốc gia Sự nghiệp của Vũ Đức Vinh trên tầm vóc quốc gia, đã được giới thiệu trên nhiều bài viết của những người đã có một thời làm việc với anh. Hôm nay, nhớ tới Huy Quang, tôi chỉ muốn nhắc tới một vài kỷ niệm giữa anh và tôi mà thôi .

Vào tháng 6 năm 1957, tôi đang làm Phụ tá Tùy viên Quân Lực tại Đại Sứ quán Việt nam tại Hoa Thịnh Đốn thì được lệnh về trình diện Bộ Quốc Phòng. Về tới Sàigon, tôi được ông Trần Trung Dung, lúc đó là Bộ trưởng Phụ tá quốc phòng tiếp ở văn phòng vàcho biết là ông đã đề nghị lên Tổng Thống Ngô Đình Diệm cho tôi làm Tham Mưu Trưởng Không Quân thay thế cho Thiếu tá Lê Trung Trực đi du học Hoa Kỳ. Nhưng số tôi vẫn còn lận đận, khoá học của Thiếu tá Trực bị hoãn lại mấy tháng làm tôi phải bay vòng chờ, đợi đến lượt xuyên mây và hạ cánh xuống phi trường, và trong khi ấy tôi nhận được lệnh biệt phái tới Nha Chiến Tranh Tâm Lý Bộ Quốc Phòng, làm Trưởng Phòng Báo Chí, đồng thời làm chủ bút hai tờ báo Quân Đội và Phụng Sự. Tôi nhờ được cái mác là Đại úy Không quân nên được làm xếp các nhà văn nhà báo ở Lục quân vì ở thời đó cấùp bậc sĩ quan thật khan hiếm, Tô Kiềøu Ngân chỉ là Thiếu úy, còn thi sĩ Tường Linh, và nhà báo kỳ cựu Nguyễn Ang Ca đều là binh nhì. Quán cà phê ở phía sau trụ sở chúng tôi cũng là nơi gặp nhau của các văn nghệ sĩ quân đội, và cũng ở nơi đây tôi gặp các Trung úy Vũ Quang Ninh và Vũ Đức Vinh, ở Đài Phát Thanh Quân Đội, tình bạn với các anh kéo dài cho đến bây giờ, gần trọn nửa thế kỷ.

Tháng 10 năm 1957, tôi giã từ Báo chí để trở về Không quân, và trước khi nhận chức mới tôi được Trung tá Nguyễn Văn Châu, là Giám đốc Nha Chiến Tranh Tâm Lý hứa tăng viện cho Không quân một sĩ quan về Tâm Lý Chiến, phần hành mà ông cho là còn yếu kém trong quân chủng của chúng tôi Trung Tá Châu chắc đã nghĩ nhiều về vấn đề tố Cộng nhưng một sự việc xẩy ra mà tôi gặp chỉ vài tháng sau đã cho tôi thấy là người sĩ quan Tâm Lý Chiến mà Không Quân cần có phải là một người có tầm vóc hơn người Dạo ấy Công Xưởng Không Quân ở Biên Hoà chưa được chỉnh trang để làm tổng kiểm loại phi cơ vận tải C 47 mà chúng tôi có sau mỗi lần bay 1000 giờ, mà phải đưa sang Nhật. Chúng tôi có hai phi đoàn vận tải, mỗi phi đoàn có chừng 20 chiếc phi cơ nên hầu như tháng nào cũng có hai phi vụ đưa phi cơ đến thời hạn tổng kiểm sang Tokyo và nhận lãnh phi cơ mới trang bị đưa về. Đôi khi vì nhu cầu hành quân mà phi đoàn nhờ những sĩ quan ở Bộ Tham Mưu bay giúp những phi vụ tải phi cơ như vậy Trên những chặng bay đi Nhật, chúng tôi được tiếp tế nhiên liệu ở những phi trường HongKong, Okinawa và Tokyo, dùng những phiếu chi dụng do Không quân Hoa Kỳ cung cấp trong chương trình viện trợ quân sự. Tôi tham gia một chuyến bay cuối năm 1957, vì tôi còn nhớ là ăn tối ở Câu lạc bộ sĩ quan ở Okinawa đúng đêm giao thừa Ngày hôm sau, trên đường bay về, khi vào không phận HongKong thì phi trường bị trời mù, các phi cơ bay tới đều phải vào vòng chờ để đợi đến lượt đài kiểm soát gọi xuống để hướng dẫn xuyên mây trước khi hạ cánh. Phi cơ của tôi vì không đủ xăng chờ đợi nên đài kiểm soát không lưu bắt phải bay về Đài Loan để lấy thêm nhiên liệu Chúng tôi hạ cánh xuống Đài Trung là phi trường gần nhất của Không quân Trung Hoa Quốc Gia Ở nơi đây, phiếu xăng nhớt của chúng tôi bị từ chối vì các sĩ quan trực ở đây chưa hề bao giờ nghe thấy nói đến Không quân Việt Nam, danh tiếng muôn đời Thật chỉ báo hại cho anh em trong phi hành đoàn phải bỏ đô la tiền túi ra để chung nhau trả tiền xăng đủ để hoàn tất phi vụ xuyên mây và hạ cánh an toàn xuống phi trường HongKong.

Tháng 2 năm 1958 tôi được bổ nhiệm giữ chức vụ quyền Phụ Tá Không Quân, thay thế Đại Tá Trần Văn Hổ. Cùng một lúc, với những cố vấn Hoa Kỳ chúng tôi bắt đầu công cuộc hiện đại hoá Không Quân Việt Nam để thành một quân chũng chiến đấu được trang bị bởi những phi cơ chế tạo sau Thế chiến thứ Hai như loại khu trục cơ AD 6 và trực thăng H 34. Bộ Tham Mưu Không Quân nay trở thành Bộ Tư Lệnh và các Phòng trở thành những Khối Nhân Viên, Huấn Luyện, Không Cụ, Hành Quân và thêm một Khối Tâm Lý Chiến. Trung úy Vũ Đức Vinh được chuyển từ Lục quân sang để làm Trưởng Khối tân lập này mà nhiều lần những sĩ quan hành chánh Hoa Kỳ làm cố vấn cho Bộ Tư Lệnh đề nghị với tôi là chỉ nên làm một Ban ở trong Khối Nhân Viên. Nhưng chỉ vài tháng sau khi họ thấy chúng tôi tổ chức cho những Sĩ quan Tùy viên Quân Lực của các Sứ quán các nước bạn đi thăm viếng các căn cứ không quân thì họ thấy ngay là hoạt động Tâm Lý Chiến của chúng tôi không phải chỉ trong phạm vi nội vụ mà có cả ngoại vụ và đề cử ngay một thiếu tá có bằng cấp về International relations làm cố vấn cho Trung úy Vũ Đức Vinh. Thỉnh thoảng tôi xuống phòng của anh nói chuyện và thấy hai người làm việc có vẻ tương đắc lắm, và chỉ vài tháng sau các phòng Tùy viên Không quân của các sứ quán ngoại quốc ở Sàigòn đều nhận được một bài viết bằng Anh ngữ về "Sự Hình Thành của Không Quân Việt Nam" kèm theo một tiểu sử của tôi Tuy mới sang Không quân nhưng Huy Quang đã mời được sự tham gia của những sĩ quan thâm niên Chỉ huy trưởng các Đơn vị và các Trưởng Khối ở Bộ Tư Lệnh để viết những trang quân sử đầu tiên của quân chủng nên những trang sách của anh rất chính sác, nói lên được sự đóng góp của KQVN trong phòng tuyến chống sự lan tràn của cộng sản quốc tế ở Đông Nam Á. Những năm sau đó tôi nhâïn được thư mời thăm viếng của các Không quân bạn như Không quân Hoàng gia Thái Lan, Không quân Trung Hoa Quốc gia, Không quân Hoàng gia Anh ở Viễn Đông, Bộ Tư Lệnh ở Singapore và tất nhiên là lời mời của những người bạn Hoa Kỳ là 13 th US Air Force ỡ Clark Field bên Phi Luật Tân. Nếu bây giờ tôi có ghi được ở trong bản tiểu sử là được tặng danh vị là Phi công Danh dự của Không quân Trung Hoa Quốc gia và Không quân Hoàng gia Thái là cũng phải do công lao của KQ Vũ Đức Vinh đã làm cho danh tiếng của KQVN đuợc truyền tới các nước đồng minh trong khu vực Thái Bình Dương. Đặc biệt là chỉ hai năm sau vụ đổ xăng bằng tiền túi ở phi trường Đài Trung, trong chuyến thăm viếng chính thức của tôi ở Đài Bắc tôi được đón chào với nghi lễ dành cho một vị Tư lệnh Không quân một cường quốc với hàng chào danh dự và quân nhạc cùng quốc kỳ hiện diện cùng những phát súng chào khi tôi vừa bước ra khỏi phi cợ Trong chuyến đi này, dù đứng trên bình diện quốc gia, tôi chỉ có một chức vụ chỉ huy quân sự khiêm nhường, chưa tới hàng bộ trưởng, mà tôi cũng được Tổng Thống Tưởng Giới Thạch tiếp kiến và cho đứng cùng ông chụp hình lưu niệm.

Huy Quang đã xử dụng triệt để nguồn nhân lực và tài năng sẵn có trong quân chủng trong phần vụ điều hành mặt trâïn chiến tranh tâm lý. Anh chia sẻ cùng tôi ý nghĩ là không phải chỉ có tổ chức học tập tố cộng hàng tuần ở mỗi đơn vị mà gây được tinh thần chiến đấu cho toàn quân. Anh muốn cho người chiến binh quốc gia phải tự hào về quân chủng của mình và làm mọi cách để nâng cao đời sống của binh sĩ. Nhờ có sự vận động của anh mà hàng năm chúng tôi nhận được quà Giáng sinh cũa các con em Không quân Hoa Kỳ ở Clark Field gửi sang tặng con em của Không quân Việt Nam. Trong thời gian tôi tại chức, hàng năm vào dịp Tết, tôi cùng anh dùng số quà ấy cộng thêm những gì chúng tôi quyên góp được để tới ủy lạo gia đình các binh sĩ ở các căn cứ Không quân. Trong những chuyến đi này chúng tôi có nhiều thì giờ hơn để đàm đạo với nhaụ Ngoài khả năng viết văn và tài tháo vác điều hành công việc, đức tính nổi bật của anh là tấm lòng trung hậu đối với tất cả mọi người .

Từ ngày xa xứ, vừa tới định cư ở Seattle, anh đã mau chóng tạo dựng nên được một tờ báo có giá trị mà anh đặt tên là ?Đất Mới. Được anh liên lạc, tôi gửi ngay tiền mua báo tượng trưng ba tháng và viết bài đóng góp. Một vài bài tôi viết cho Đất Mới được anh tâm đắc viết lời giới thiệụ Lần đầu tiên tôi tới thăm anh ở tỉnh này là vào dịp tôi được Phân khoa Hàng không và Không gian của Đại học Washington mời tới thuyết trình về "Qũy Đạo Tối Ưu". Anh báo tin ngay cho các sinh viên ở Đại học và các anh chị tổ chức cho tôi thêm một buổi nói chuyện với giới trẻ. Ban đại diện sinh viên in ra những tấm bích chương vẽ hình măng non giới thiệu đề tài "Tre Già Măng Mọc" mà tôi muốn truyền đạt tới thế hệ sạu Mấy năm sau tôi lại có dịp tới Seattle, lần này để dự một Hôïi Nghị Không gian Quốc Tế. Hội nghị đặt ở khách sạn Westin là một khách sạn sang trọng và Đại học đã giữ phòng cho tôi cho suốt tuần lễ với mọi chi phí tính vào ngân sách khảo cứu tôi nhận được. Tuy vậy, khi thấy nhà tôi đi cùng, anh chị Vũ Đức Vinh mời chúng tôi tới nhà ở, chúng tôi đã sốt sắng nhận lời vì tha hương ngộ cố tri, găïp nhau còn gì vui hơn. Trước khi tới Seattle, Huy Quang có cho tôi hay là anh đã thành lập một hội Thân hữu Văn hoá và muốn tổ chức một bữa ăn gây qũy cho Hội và mời tôi làm diễn giả danh dự. Trước đó Hội của anh nhận được 200 cân cá salmon gửi tặng nên đưa cho một Hàng ăn nấu hộ. Lúc đó anh đã thôi làm báo và làm viên chức Xã hội cho Tiểu bang. Tôi thấy như khi xưa anh ở trong Không quân, hầu như anh làm việc gì cũng thành công, có lẽ nhờ ở óc sáng tạo và khả năng điều hành, và nhất là vì tính nết điềm đạm của anh, ân cần với tất cả mọi ngườ anh tiếp súc, nên anh được sự thương mến của mọi ngườị Có một chuyện vui nho nhỏ trong bữa tiệc salmon làm tôi nhớ mãi là số người mua vé tham dự với giá bình dân đã quá đông, vượt mức dự trù, số cá không đủ nên ban tổ chức phải loan báo với những người không có bàn ngồi có thức ăn dọn sẵn là có thể ngồi bàn riêng và gọi theo thực đơn của nhà hàng. Tôi không hiểu là như thế khi tính tổng kết Hội có gây qũy được chút nào hay không, nhưng nét mặt anh luôn luôn tươi cười như khi xưa trong những ngày đầu tôi gặp anh.

Có lần tôi nói với Huy Quang là tên của anh đã quen thuộc với tôi từ mấy chục năm nay Anh gật đầu tỏ vẻ hiểu ý tôi nói là chúng tôi có trùng tên với nhau, hai người cùng tên là Vinh. Nhưng đó không phải là ý nghĩ của tôi và điều này tôi cũng chưa nói cho anh biết. Thân phụ tôi là cụ Nguyễn Xuân Nhiên, và tên của người có nghĩa là đốt sáng, viết Hán tự có chữ Hoả. Như tên tôi, cũng là tên anh, khi viết có những hai chữ Hoả đứng cạnh nhaụ Mấy đứa em trai tôi, tên người nào cũng cùng có ý nghĩa là sáng chóị Một em trai tôi có tên là Quang, nghĩa là ánh sáng. Đứa em trai út tên là Huy, cũng có nghĩa là sáng chóị Vì vậy tôi nghĩ là anh lấy tên Huy Quang cũng thầm nguyện rằng công nghiệp anh để đời sau sẽ như ánh sáng bùng lên, toả ra chói lọi Riêng con người anh lại trầm lặng, ngoài những gì anh làm cho gia đình, con cái được nhờ phúc ấm, công ơn của người cha khả kính, còn những gì anh làm ngoài xã hội, anh thường làm để phục vụ quốc gia, không nghĩ đến chuyện hưởng lợi lộc cho mình. Tôi qúy trọng anh ở điểm nàỵ Từ mấy chục năm nay, tôi với Huy Quang Vũ Đức Vinh, trong những lúc trò chuyện riêng, lúc nào cũng gọi nhau là anh, xưng tôị Với tôi, anh là một người bạn thủy chung, có được nhau thật là vạn hạnh.

GS Nguyễn Xuân Vinh